شروع کلام با «نحمده» و اظهریت احترازیت

شاگرد: دو نکته: یکی اینکه در ابتدا که شروع کردند گویا تخیلات مخلوقینی بود؛ مثلاً اگر «کان» بگویید، به آن صورت نیست، بلکه معنای دقیقی دارد. بعد از آن هم حمد است، حمدی که از خزائنش کم می‌شود ای نه. دوم هم بار معنایی «ارتضاه» است که تلائم بیشتری با حالت احترازی بودنش دارد. یعنی یک چیزهایی هست که این هنوز آن مرتبه را ندارد که راضی شود.

استاد: ببینید ذیل فرمایش خوبی که اشاره کردند، من هم می‌خواهم این را تقویت کنم که در این جمله شریفه اظهر احترازیت است. به خلاف خطبه‌ی «الحمد للّٰه الذی جعل الحمد مفاتحا...». به‌خاطر اینکه اولین کلمه‌ای که شروع جمله با آن است، دخالت می‌کند. اولین کلمه، مخ یک جمله را می‌کوبد. در خطبه حضرت علیه السلام نفرمودند: «نحمده». با فعل ما شروع نشده است. با جنس شروع می‌کنند: «الحمد لله الذی جعل الحمد مفاتحا لذکره»، در آنجا خیلی روشن ذهن سراغ جنس می‌رود. اما اینجا می‌گویند «نحمده». یعنی شروع کلام سراغ «الحمد» نرفته است. بلکه سراغ فعل ما رفته است. از «نحمده» اخبار می‌کنند. وقتی شروع کلام با «نحمده» است، پس مخ خیمه ی این کلام با حامد است، نه با جنس و طبیعت «الحمد». وقتی مخ کلام با حامد کوبیده شد، «نحمده»؛ ما می‌خواهیم حامد او باشیم. وقتی ما می‌خواهیم حامد او باشیم، حال باید قید احترازی بیاوریم. ما که حامد او هستیم، می‌خواهیم او را حمدی کنیم که یلیق بجنابه. نه حمدی که ال یترضیه. پس «نحمده بالحمد» اظهر در احترازیت است. ولو منافاتی هم با دیگری ندارد. در استعمال در اکثر از یک معنا هر دوی اینها ممکن است. ولی اظهر احترازیت است.

شاگرد: «قول من عمل سواه» هم می‌تواند قرینه بر این باشد.

استاد: بله؛ درست است. یعنی بعد از اینکه حضرت علیه السلام فرمودند: «سبحانه و تعالی»، دارند دو دسته می‌کنند. یعنی قول کسی را داریم که «عبد سواه». پس ما که شروع به «نحمده» می‌کنیم، ما می‌خواهیم راه آن را نرویم. لذا احترازی می‌شود. اینها نکات خوبی است در انواع استظهار که اظهریت و ظاهریت نقش می‌دهد.

بازبینی #2
ایجاد شده 28 ژانویه 2024 14:08:19 توسط ... .
به روزرسانی شده 11 فوریه 2024 09:57:54 توسط ... .